

ЗВІТ

ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ

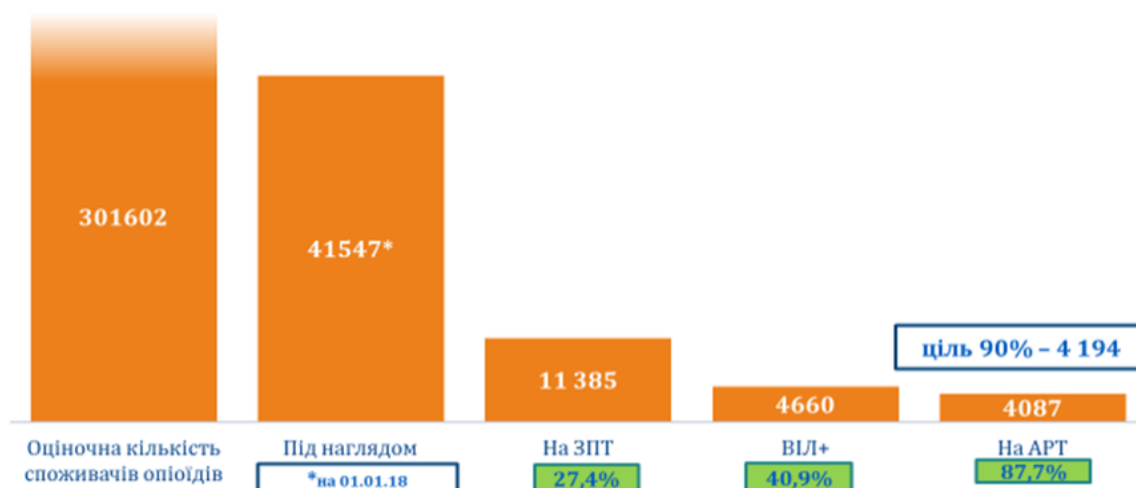
ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОГРАМИ

ЗАМІСНОЇ ПІДТРИМУВАЛЬНОЇ

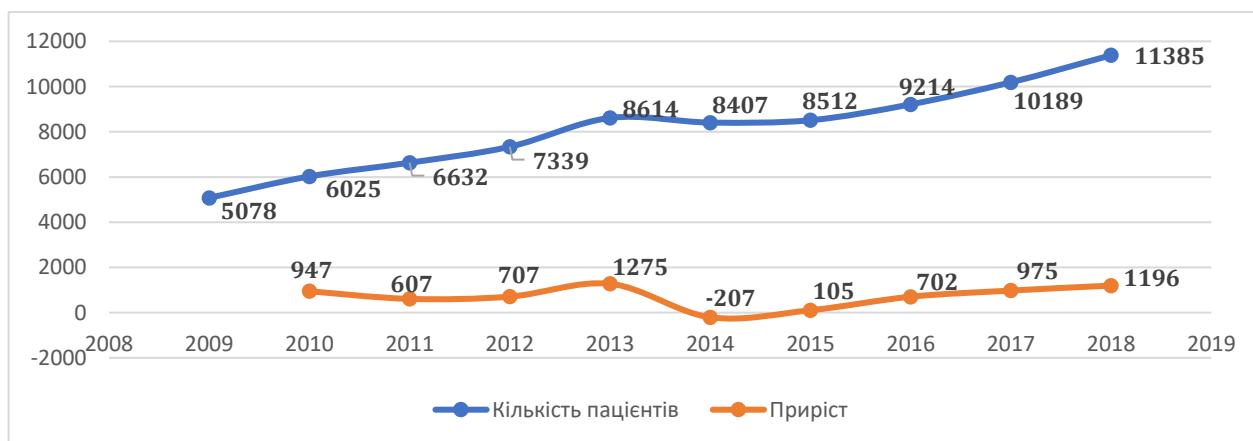
ТЕРАПІЇ У 2018 РОЦІ

Станом на 01.01.2019, послуги замісної підтримувальної терапії на базі 211 лікувально-профілактичних закладів отримують 11 385 осіб, з яких 10 107 пацієнтів (88,7%) отримують препарат метадону гідрохлорид (таблетки сублінгвальні), 186 пацієнтів (1,7%) – метадону гідрохлорид (розчин оральний), 1092 пацієнта (9,6%) – бупренорфіну гідрохлорид (розчин оральний). З кінця 2017 року, програма ЗПТ перейшла на фінансування за рахунок державного бюджету і має повне забезпечення препаратами, закупленими за державні кошти.

Згідно даних біоповедінкового дослідження, що було проведене в Україні в 2015 році, оціночна кількість споживачів опіоїдів в Україні – 301 602 особи. В свою чергу на диспансерному обліку з діагнозом психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання психоактивних речовин знаходиться 41 547 осіб. Відповідно до наведених даних, програмою ЗПТ охоплено 27,4% осіб відносно диспансерного обліку або 3,8% від оціночної кількості споживачів опіоїдів.

Згідно статистичних даних, в 2018 році спостерігається високий темп набору нових учасників програми ЗПТ. Станом на 01.01.2019 року показник приросту становив 1196 осіб по Україні, що значно перевищує показники попередніх років.

Розширення програми залежно від регіону відбувається нерівномірно. Так, високі темпи приросту мають Дніпропетровська (+249 осіб), Запорізька (+112 осіб), Черкаська (+159 осіб) області та м. Київ (+95 осіб). Середні темпи набору пацієнтів мають 9 областей: Донецька (+75 осіб), Кіровоградська (+64 особи), Миколаївська (+69 осіб), Сумська (+65 осіб), Херсонська (+57 осіб), Полтавська (+41 особа), Чернігівська (+37 осіб), Львівська (+36 осіб), Одеська (+46 осіб). Ще 9 областей мають низький чи відсутній набір нових пацієнтів в програму ЗПТ: Вінницька (+21 осіб), Волинська (+9 осіб), Івано-Франківська (+28 осіб), Луганська (+16 осіб), Харківська (+18 осіб), Закарпатська (+5 осіб), Рівненська (+9 осіб), Київська (+1осіб), Хмельницька (0 осіб). 3 області мають від'ємний показник розширення програми: Житомирська (-11осіб), Тернопільська (-4 особи), Чернівецька (-1 особа).

Високі темпи приросту	Дніпропетровська Запорізька	+249 +112	Черкаська м. Київ	+159 +95
Середні темпи приросту	Донецька Кіровоградська Миколаївська Сумська	+75 +64 +69 +65	Херсонська Полтавська Чернігівська Львівська Одеська	+57 +41 +37 +36 +46
Низький/відсутній приріст	Вінницька Волинська Івано-Франківська Луганська Харківська	+21 +9 +28 +16 +18	Закарпатська Рівненська Київська Хмельницька	+5 +9 +1 0
Від'ємний показник розширення програми ЗПТ	Житомирська	-11	Тернопільська Чернівецька	-4 -1

Охоплення програмою ЗПТ осіб, які потребують лікування, наразі є незадовільним і залежить від низки факторів, а саме: чіткого встановлення цілей щодо охоплення ЗПТ на національному рівні; мотивації медичного персоналу програми ЗПТ до розширення; наявності методики розрахунку цілей щодо охоплення ЗПТ відносно оціночної кількості споживачів опіоїдів, а не від кількості осіб, які перебувають на диспансерному обліку, так як дані не є валідними; покращення співпраці між програмами зменшення шкоди та програмою ЗПТ задля кращого залучення пацієнтів до програми ЗПТ.

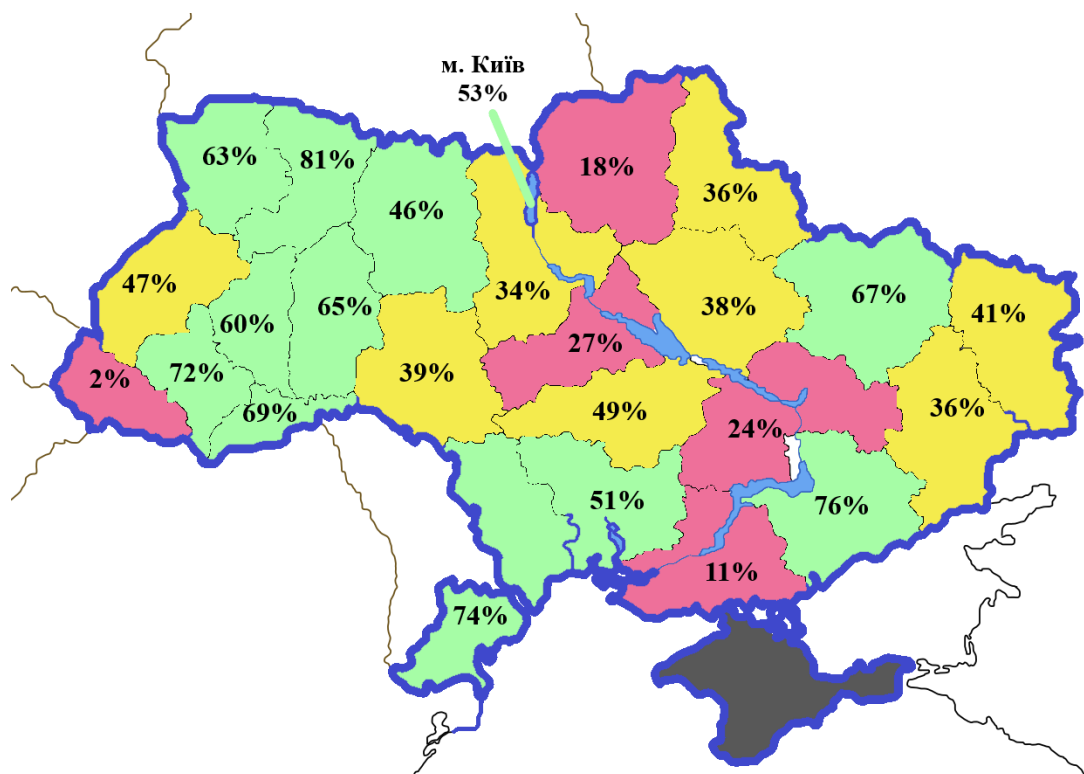
Препарати ЗПТ в розрізі регіонів

В 2018 році 5 092 пацієнтів програми ЗПТ перебували на самостійному прийомі препаратів (44,7% від загальної кількості пацієнтів ЗПТ), з них 3 686 пацієнтів отримували препарати ЗПТ безпосередньо в кабінеті ЗПТ в ЗОЗ (32,4%), 878 осіб (7,7%) отримували препарат за рецептом та 528 осіб (4,6%) отримували препарат в рамках стаціонару вдома. Порівняно з даними 2017 року, кількість пацієнтів, які отримували препарат для самостійного прийому збільшилась на **8,6%**. Кількість осіб, які отримують препарати ЗПТ для самостійного прийому відрізняються залежно від регіону. Так, 10 областей та м. Київ мають високий відсоток (>50%) осіб, які знаходяться на самостійному прийомі відносно загальної кількості пацієнтів ЗПТ в регіоні: Волинська (63%), Запорізька (76%), Івано-Франківська (72%), Миколаївська (51%), Одеська (74%), Рівненська (81%), Тернопільська (60%), Харківська (67%), Хмельницька (65%), Чернівецька (69%) та м. Київ (53%); 9 областей мають середні показники осіб, які знаходяться на самостійному прийомі: Вінницька (39%), Донецька (36%), Житомирська (46%), Київська (34%), Кіровоградська (49%), Луганська (41%), Львівська (47%), Сумська (36%). Ще 5 областей мають низький відсоток осіб, які

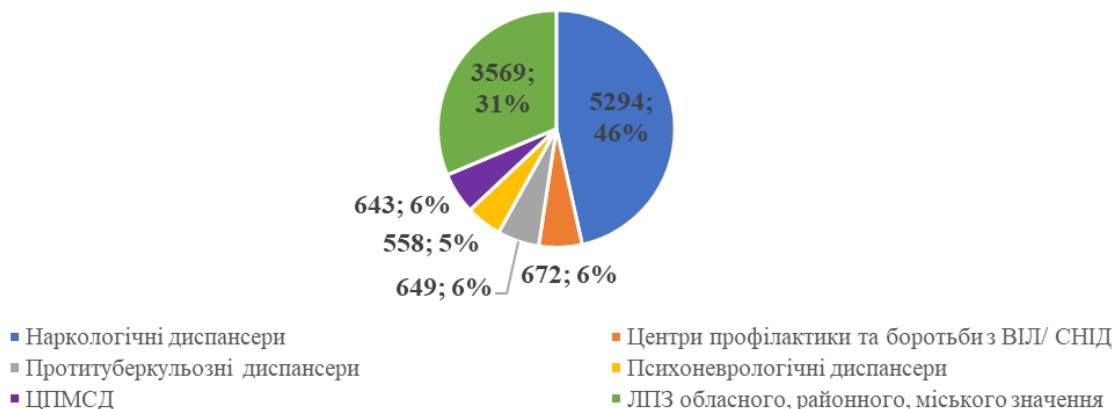
знаходяться на самостійному прийомі: Дніпропетровська (24%), Закарпатська (2%), Херсонська (11%), Черкаська (27%), Чернігівська (18%).

Відсоток осіб, які отримують препарати ЗПТ для самостійного прийому в розрізі регіонів

Найбільший відсоток пацієнтів (46,5 %) – 5 294 особи, отримують послуги програми ЗПТ в наркологічних диспансерах, 5,9% (672 особи) в центрах профілактики та боротьби з ВІЛ/ СНІД, 5,7% (649 осіб) на базі протитуберкульозних диспансерів, 4,9% (558 осіб) в психоневрологічних диспансерах. 3 575 пацієнтів програми ЗПТ (31,4%) отримують послуги в закладах охорони здоров'я міського чи обласного значення.

Розподіл пацієнтів, які отримують послуги програми ЗПТ по ЗОЗ України

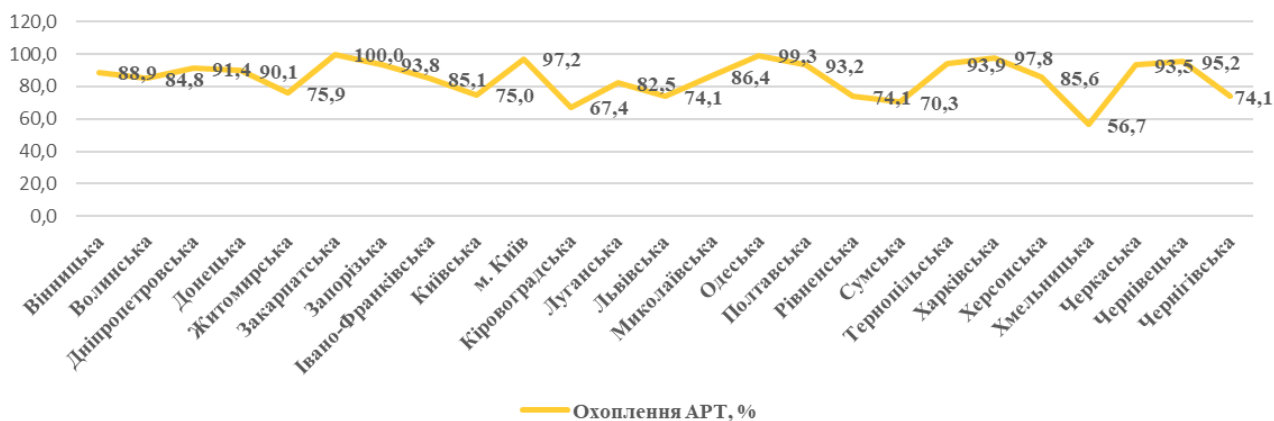

В 2018 році програма ЗПТ впроваджувалась на первинній ланці медичної допомоги. Так, протягом року, в 9 областях та м. Києві відкрились 33 кабінети ЗПТ на базі центрів первинної медико-санітарної допомоги, в яких обслуговуються 643 пацієнти програми ЗПТ (5,6%).

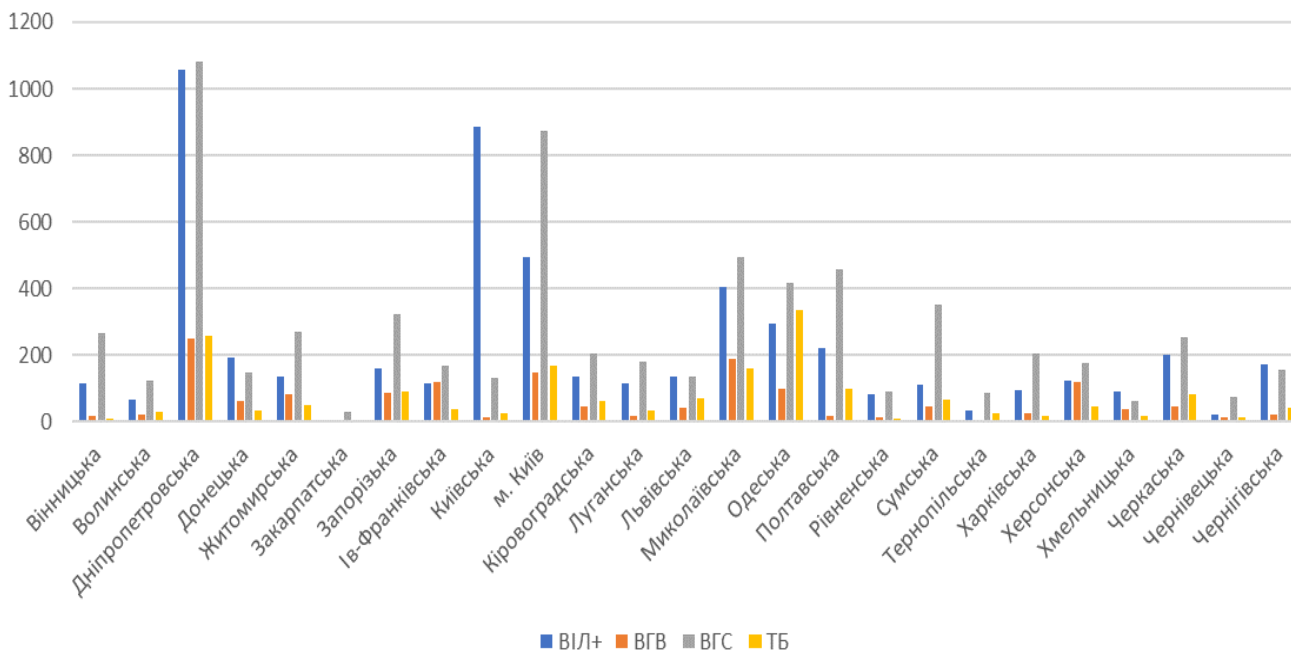

Частка ВІЛ-позитивних пацієнтів ЗПТ становить 40,9% від загальної кількості осіб, які перебувають на програмі ЗПТ, а саме 4 660 осіб. З них АРТ отримують 87,7% осіб (4 087 пацієнтів). Аналізуючи стан лікування пацієнтів ЗПТ з ВІЛ, можна виділити 11 областей з охопленням АРТ більше 90%: Дніпропетровська (91,4%), Донецька (90,1%), Закарпатська (100,0%), Запорізька (93,8%), Одеська (99,3%), Полтавська (93,2%), Тернопільська (93,9%), Харківська (97,8%), Черкаська (93,5%), Чернівецька (95,2%) та м. Київ (97,2%). Охоплення АРТ більше 82% мають наступні області: Вінницька (88,9%), Волинська (84,8%), Івано-Франківська (85,1%), Луганська (82,5%), Миколаївська (86,4%), Херсонська (85,6%). Незадовільне охоплення АРТ пацієнтів ЗПТ мають 8 областей України, а саме: Житомирська (75,9%), Київська (75,0%), Кіровоградська (67,4%), Львівська (74,1%), Рівненська (74,1%), Сумська (70,3%), Хмельницька (56,7%), Чернігівська (74,1%). З метою підвищення охоплення АРТ пацієнтів ЗПТ з ВІЛ необхідно посилити інформаційний компонент щодо профілактики та лікування ВІЛ, особливостей прийому АРТ, побічних ефектів від препаратів за допомогою інформаційно-мотиваційного консультування осіб, які потребують лікування ВІЛ - інфекції.

% охоплення АРТ пацієнтів програми ЗПТ

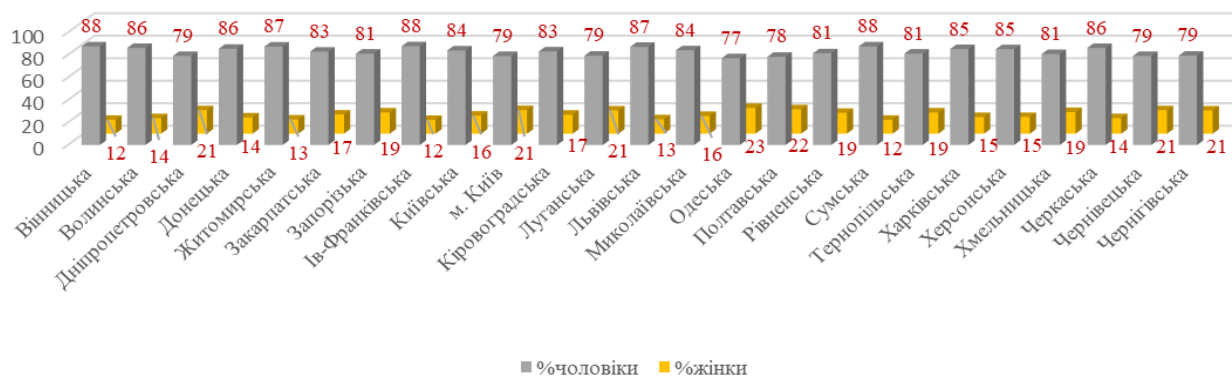

Найбільш поширеним захворюванням серед пацієнтів ЗПТ залишається вірусний гепатит С, яким хворіють 59,4% учасників програми (6 760 осіб), вірусний гепатит В мають 1 542 особи (13,5%), хворими на туберкульоз є 1 792 особи, що становить 15,7% від загальної кількості учасників програми.

Аналіз соціально-демографічної характеристики пацієнтів ЗПТ показав, що 82,3% з учасників програми – чоловіки (9 366 осіб), 17,8% – жінки (2 019), середній вік учасників програми становить 37 років, середній стаж вживання наркотичних речовин – 16 років. В 2018 році у 55 жінок, які є пацієнтками програми ЗПТ, вагітність закінчилась пологамі. Гендерний розподіл учасників програми ЗПТ протягом останніх років залишається практично незмінним з домінуючою часткою чоловіків. Такий гендерний розподіл в цілому відповідає загальній тенденції поширеності вживання опіоїдів в Україні.

Співвідношення чоловіків та жінок в програмі ЗПТ

Протягом 2018 року 1 903 пацієнти ЗПТ припинили участь в програмі ЗПТ, що становить 16,7% від загальної кількості пацієнтів програми ЗПТ по Україні. Серед причин припинення участі в програмі ЗПТ можна виділити наступні: успішне завершення програми – 119 осіб (6,3%), припинення участі за власним бажанням пацієнта – 572 особи (30,1%), адміністративна виписка (порушення правил участі в програмі) – 459 осіб (24,1%), смерть пацієнта – 516 осіб (27,1%), 237 осіб (12,4%) припинили участь в програмі ЗПТ через притягнення до кримінальної відповідальності.

Припинення участі в програмі ЗПТ

